

Pondeljek

Posamezna številka 50 par.

Neodvisno glasilo
javnega mnenja

Izhaja vsak pondeljek

Izdaja in ureja: MILAN PLUT, Cesta na Rožnik št. 5.

NAROČNINA: celoletno 12 din., polletno 6 din., četrtletno 3 din.

25. št.

V Ljubljani, dne 26. septembra 1921.

Leto I.

Pesek pred sodiščem.

Dokaz resnice za žalitev: „Ta bo župan? Ta Hintenburg? Ta Eulenburg? Ena pa bo držala, da je von Hintenburg!“ „Vse je res, ljubica gospoda Š. ne bo potrjen za župana.“

Razglasitev razzsodbe danes dopoldne ob pol deseti uri.

V soboto je pri okrajnem sodišču v Ptuj začela razprava o tožbi, ki jo je pod strašnim pritiskom javnega mnenja moral končno vložiti Anton Pesek proti nadučitelju g. Ivanu Klemenčiču, ker se je po županski volitvi v Ljubljani ob treh prilikah izrazil o Pesku, da je Hintenburg in Eulenburg in da ljubica gospoda Š. ne bo potrjen kot ljubljanski župan.

G. Klemenčič je nastopil dokaz resnice. Prva priča nadzornik P. F. iz Ptuja je potrdil, kako se mu je Pesek pri Belem volu v Celju, kjer sta na Peskovo vabilo prenočevala v isti sobi, najprej protinaturno približal. Ko ga je F. nagnal, se je Pesek vrnil k njemu, se vsedel na rob postelje, v kateri je F. že ležal, in mu začel tožiti, da pri ženskah ne najde zadoščenja, in ga prosil, da Priča je Peska zopet zapodil, ta pa je pričo še dalje nadlegoval, milo toječ. Šele ko je priča zagrozil Pesku, da zbeži iz sobe in ljudem pove, zakaj je zbežal, se je Pesek umaknil. Drugo jutro je pa prosil pričo, naj molči.

Na sodnikovo vprašanje, če je na razpravi navzoči lastnik »Jugoslavije« Anton Pesek, tožitelj, identičen z onim Antonom Peskom, ki je poskušal te stvari s pričo, se obrne priča k našemu Antonu Pesku, pokaže s prstom nanj in reče: »Da!« Priča je tudi potrdil, da je tudi od drugih slišal o homoseksualnem nagnenju Antona Peska.

Druga priča.

Učitelj Š. izpove: Zamudil se je skupno s Peskom pi nekom drugem učitelju, katerega sta obiskala. Pri njem sta priča in Pesek prenočila v isti postelji. Ponoči se je priči zdelo, da se je nekaj z njim zgodilo. Kmalu na to mu je pa Pesek sam priznal, da je res on to delal na njem in mu je vrhu tega še opetovano zatrjeval, da ima nagagnenja do moških in da pričo ljubi bolj ko svojo ženo. Pesek je pričo tudi poljuboval.

Ista priča pa izpove tudi še za drug slučaj, ki se je zgodil na nekem podstrešju. Pesek je pričo poljuboval in vabil, nato pa izvršil čin, ki se kvalificira kot zločin po členu 129. kaz. zak., pa ga v časopisu ne moremo popisati, iz ozirov na javno moralo. Priča je končno potrdil, da je na njej tudi še pozneje Pesek izvršil še več enakih poskusov.

Pesek vpliva na priče.

Pri zaslišanju te priče je vrhu tega prišlo na dan, da je Pesek pred kratkim skušal iz nje izsiliti krivo pismo izjavo, kar se mu pa ni posrečilo. To je potrdil tudi od Peska predlagana priča Fakin (glavni urednik »Jugoslavije«) pod prisego.

Nadaljnje priče.

Učitelj R. izpove: O priliki učiteljskega zborovanja v Gradcu je Pesek povabil pričo, naj prenočuje z njim v isti sobi v hotelu. Ko sta se spravljala k počitku, mu je začel tožiti, da nima do žensk tistega nagnenja ka-

kor navadni moški in da pričo ljubi kakor fant svoje dekle. Trdil je, da je zdravnik njemu, Pesku, svetoval, naj si poišče moškega, ki bi mu ugodil, in da bo na ta način ozdravel. Pesek je pričo poljubil na usta. Priča je bil ves osupel, ker do tedaj ni vedel za Peskovo homoseksualnost, a ga je seveda takoj odločno zavrnil.

Tudi na to pričo je Pesek skušal vplivati pred razpravo. Obiskal ga je na domu ter ga vprašal, če se je na njem dejansko pregrešil. To je priča zanikal, ker je bil dogodek v Gradcu le poskus.

Četrta priča V. opisuje, kako je na Peskovo vabilo namesto na zofi prenočil s Peskom v isti postelji, vsled nadlegovanja Peska je pa bil jezen in se je vrnil na zofo.

Vse te priče so bile vkljub obtožiteljevemu ugovoru zaprisežene, potem ko je Pesek poskušal obdolževati, da so podkupljene, ko pa je bil odločno zavrnil, se je moral umakniti.

Nadaljnja priča nadučitelj L. je popisoval, kako sta nekoč šla s Peskom iz Ptujске gore proti Majšpergu. Pesek je začel pogovor, da je nesrečen, ker ima ljubezen do moških in da žensk ne mara. Rekel je, da mu priča lahko pri tem pomaga. Priča mu je nato odgovoril, da ima sicer vse napake, te pa ne. Vkljub temu odgovoru je Pesek pričo objel in ga pritiskal k sebi.

Pesek je bil razburjen in je ves trepetal. — Ko je priča nadalje popisoval, kako je Pesek nasilno zlorabil njegovo roko, je zasebni obtožitelj v stiski vzkliknil: »Lažeš!«, na kar ga je sodnik ukoril. Priča, ki se mu je Pesek strašno studil, je hitel domov in je svoji soprogi takoj povedal, kaj je doživel s Peskom in kaj je ta od njega še nadalje zahteval.

Že v mladih letih.

Šesta priča učitelj K. pripoveduje, kako je Pesek, ko je bil priča še dijak, prišel k njemu na stanovanje prenočiti in pri njem v postelji počel stvari, ki jih tu zopet ne moremo opisovati. Priča se pa Pesku ni odzval. Vkljub temu je Pesek pustil drugo jutro po odhodu svoji žrtvi nekaj desetice na mizi. Napram tej izpovedbi je Pesek molčal ko grob.

Priča dostavlja, da je že lani ali celo že poprej o tem dogodku pripovedoval priči R. Pozvan od sodnika pride priča R. iznova v dvorano in na sodnikovo vprašanje potrdi, da mu je priča K. že lani opisoval ta Peskov zločin.

Priča K. je bil zaprisežen. Tudi to pot se Pesek ni upal niti protestirati.

Kje je Jože Pesek?

Dasi je Peskov list v javnosti s pomočjo g. Stefanoviča mnogo operiral s trditvijo, da gre za zamenjavo Antona Peska z Jožefom, si Pesek sam med razpravo niti ni upal s takšno trditvijo na dan, le njegov zastopnik je trdil, da sta Anton Pesek in Jože

Pesek dve različni osebi, kar pa je sodnik kot čisto nepotrebno zavrnil. Pač pa je pripeljal Pesek seboj železniškega uradnika

Vavpotiča,

o katerem je »Jugoslavija« cel mesec trdila, da mu je bil ponujen ček za 100.000 kron, če izpove obtežljivo za Peska. G. Vavpotič (informativno iz vav razprave od sodnika brez prisega in brez zapisnika vprašan) je govoril, da je svoječasno prišel k njemu g. T. in mu rekel, da bi se dala morda dobiti tudi kakšna nagrada, če bi se izvedela kakšna okolnost. Govorilo se je o 10.000 kronah, Vavpotič pa je rekel, da je to premalo, in ali se ne bi dobilo 20, 50 ali 100.000 kron? O kakšnem čeku Vavpotič ni nič vedel. Pač pa je dodal, da sploh nič ne ve in da ni pogovora smatral za resnega.

Na to se je zabeležila v razpravni zapisnik izjava Peskovega zastopnika, da Vavpotič ne more potrditi nobenega fakta, glasom katerega naj bi se bilo skušalo na katerikoli način vplivati na priče, ki so bile za danes ali pa še bodo zaslišane.

Peskove priče.

Priča S., učitelj v Žetalah, ki naj bi dokazal Peskov alibi glede delikta o priliki prenočevanja Peska s pričo Š. v hiši priče S., je po dolgotrajnem mučnem izpraševanju izjavil, da se ne spominja, da pa dejstva samega izključiti ne more.

Priča Marija Pesek, soproga obtožitelja, skuša izpodbijati važnost priče L., češ, da je sovražnik Peskov.

Vkljub velikemu naporu g. Peska priča pa vendar ni mogla potrditi tega, kar je želel, namreč Peskov trditve, da priča Š. nikoli ni prenočil pri Peskovih. S to svojo trditvijo je namreč Pesek poskušal omajati verodostojnost priče Š.

Ker se je obtožitelj Pesek skliceval na svojega upravitelja D. Čebina, da bo potrdil sovražnost priče F. proti Pesku, je bil Čebin zaslišan, moral je pa priznati, da mu »o eventualnem sovraštvi ni nič znano«, da ni tega čul nikdar pripovedovati in da tudi Pesek ni prej tega nikdar trdil. Priča je torej pustil predlagatelja popolnoma na cedilu.

Gg. Deržič in dr. Rybar sta bila predlagana kot prič, da pojasnita politično ozadje cele fere. Ker pa Deržiča ni bilo blizu, g. Rybar pa se je razprave udeležil skupno z vseučiliškim prof. dr. Šerkom kot Peskov osebni zaupnik, je to zaslišanje odpadlo.

Sodnik je nato zavrnil Peskov predlog na zaslišanje nekih prič o povsem brezpomembnih okolnostih, na kar je preložil razpravo na nedeljo zjutraj ob deseti uri, da se zasliši soproga priče L. o tem, ali je res prišedši po Peskovem napadu domov, njen mož takoj pravil, kaj se mu je s Peskom pripetilo.

Nedeljska razprava.

Ob 10. uri je sodnik začel predvsem z zaslišanjem soproge priče L., ki je pod prisego potrdila, da jej je mož nekoga dne, prišedši domov, z gnusom pripovedoval takšne reči, ki jih je Pesek zahteval od njega, da jih ne more popolnoma izustiti. Zato je nekatere besede naznačila samo z začetnimi črkami.

Nato je bil zaslišan še priča Repa, ki pa ni mogel potrditi okolnosti, za katero je bil predlagan, da je namreč priča L. v sovraštvi s Peskom.

Po ponovnem zaslišanju priče L., zlasti glede okolnosti je li priča v sovraštvi s Peskom, je bilo dokazovanje zaključeno.

Pesek je predložil še šop izjav raznih korporacij, da ne vedo nič slabega o njem. Nato je Pesek predlagal, naj se on zasliši pod prisego kot priča, da ... dokaže neresničnost izpovedb vseh obtežljivih prič.

Obtoženčev branitelj rešuje tožitelja.

Zastopnik obtoženca dr. Fermeve se je izjavil proti temu in navedel, da zlasti vsled tega predloga nastaja velika sličnost z znanim nemškim procesom Eulenburga, ki je istotako ponudil prisego in je bil potem preganjan radi krive prisega. V interesu zasebnega obtožitelja (Peska) je, da ga ne zaslišijo kot pričo. Vsled tega branitelj obtoženca stavi predlog, naj se Peskovo pričevanje zavrne, ne zato, ker bi takšno pričevanje moglo kaj škodovati obtožencu Klemenčiču, ampak ker bi moglo obtožitelja Peska spraviti v še večjo nesrečo.

Dramatičen prizor.

Peskov zagovornik, ki je bil očitvidno vsled napora precej izčrpan, je pri tej sceni bil tako dirnjen, da je začel ihteti.

Govori pravnih zastopnikov.

Zastopnik gosp. Peska gosp. dr. Kreč je v svojem govoru predlagal obsodbo gosp. Klemenčiča, češ, da se dokaz resnice ni posrečil. Kar se pa tiče okolnosti, da je gosp. Pesek hodil pred razpravo okrog prič, je storil to po njegovem nasvetu in on, zastopnik, prevzame za to odgovornost.

Branitelj gosp. dr. Lipold (iz Maribora) poudarja, da je gosp. Pesek sam kriv, če je danes v tej mučni situaciji.

Obtoženec je bil žal prisiljen nastopiti dokaz resnice, ki se je posrečil, kakor se malokdaj posreči tak dokaz. Zlasti velja to za dokaze homoseksualnosti, kjer se od tisoč dogodkov malokdaj en sam razve, kaj še celo sodno ugotovi! Iz znanstvene literature (Forel, Kraft - Ebing) je govornik dokazal, kako homoseksualci vsi postopajo slično, kakor je nastopal g. Pesek. Govornik predlaga oprostitev g. Klemenčiča.

Po kratki repliki gosp. Kreča je govoril še drugi branitelj gosp. dr. Fermeve (iz Ptuja), ki je dokazoval, kako je gosp. Pesek vkljub svarilom se rini v ospredje na tako važno mesto, kakor je mesto župana v Ljubljani in kako je potem, ko ni bil potrjen, vkljub svarilom mešal stvar v javnosti in jo sam tiral do skrajnosti. Zato je odgovoren za vse posledice sam. Ena teh posledic je izvedeni in sijajno posrečeni dokaz resnice.

Nato je sodnik zaključil ob 13. uri razpravo in izjavil, da proglasi sodbo v pondeljek ob pol deseti uri dopoldne.

Peskova zaupnika.

Peskova zaupnika pri razpravi v Ptuju sta bila bivši voditelj primorskih Slovencev gosp. dr. Otokar Rybář in ljubljanski vseučiliški profesor, dekan medicinske fakultete gosp. dr. Alfred Šerko. Bila sta prisotna pri razpravi v soboto. K nadaljevanju razprave v nedeljo pa nista več prišla ter sta njuno častno mesto zavzela gg. Fakin iz Ljubljane in Šerona iz Ptuja.

Skromna tolažba za gospoda Peska.

Gospod Pesek je vložil pri ptujski sodnji tudi zasebno obtožbo proti nadučitelju gosp. Lovreću, češ, da je v neki gostilni v razgovoru o Peskovi aferi trdil, da mu je učitelj Š. nekoč pravil, da je moral pred Peskom zbežati iz hiše. Gosp. Š. zaslišan kot prič, pa tega fakta ni potrdil, pač pa je navajal, kakor v glavni pravdi Pesek contra Klemenčič, kako se je Pesek na njem zagrešil pri drugih prilikah. Sodnik je bil mnenja, da mora biti dokaz resnice doprinese striktno za dotični slučaj, in da ne zadošča dokazati, če tudi več drugih slučajev med istimi osebami. Zato je obsodil Lovreca radi razžaljenja časti na globo 500 kron.

Proti razsodbi je g. L. prijavil vzklic. Za glavno zadevo ta incident nima nobenega pomena, vendar smo prepričani, da se bo gosp. Pesek te bilke krčevito oklepjal. Gosp. L. pač ni dokazal enega fakta izmed mnogih nasilnih poskusov Peska proti učitelju Š., zato pa je gosp. Klemenčič dokazal ne samo te mnoge slučaje, ampak tudi še mnoge druge.

Konsternacija v Ptuj.

Ptuj, 25. septembra. Potek Peskovega procesa je v vsem mestu in v okolici vzbudil veliko pozornost. Izpovedbe prič, dasi je bila razprava tajna, in dasi se je vsak branil govoriti o nečutenih podrobnostih, ki so prišle tekom razprave na dan, so se razvedele po mestu od ust do ust in izzvale najmučnejšo konsternacijo v vseh krogih brez razlike strank. Soglasno se obsoja nezaslišano predrznost g. Peska, ki je gnal to zadevo pred sodni forum, dasi bi se bil lahko umaknil. Zlasti globoko je seveda razočaranje pri pristaših NSS, ki so slepo zaupali svojim voditeljem, med katerimi so poslanci in člani načelstva, ki so stranko do današnjega dne popolnoma identificirali z usodo gospoda Peska.

Proti tej odločitvi komisije bo vložena rekurz.

Na uspehu imajo zlasti naši obrtniki posebno zaslugo. Volilno agitacijo je vodil gosp. Ivan Jakopič z veliko požrtvovalnostjo.

ZAPRISEGA LJUBLJANSKEGA UČITELJSTVA.

Včeraj v nedeljo ob 11. dopoldne so se vršila v dvorani Mestnega doma slovesna zakletva učiteljstva ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol.

Protidržavna demonstracija kranjskega škofa in duhovščina.

V soboto so se vršile v vsi državi svečane zadušnice za pokojnim kraljem Osvoboditeljem. Vlada je naprosila višjo duhovščino vseh veroizpovedanj, da na ta dan odredi molitve za večni mir in pokoj največjega sina našega naroda. Kakor vsi katoliški škofje, tako je dobil tako prošnjo tudi ljubljanski gospod Anton Bonaventura Jeglič, vitez reda svetega Save I. klase, ki mu ga je podelil pred letom dni tedanji regent v imenu svojega očeta-kralja Petra.

Škof je sklical klerikalne matadorje na posvetovanje. Ko so med vojno umirali razni turški in protestantski zavezniki ljube Avstrije, so katoliški velikodostojanstveniki odredili svečane rekvijeme po katedralah, sedaj, ko je šlo počastiti spomin kralja Osvoboditelja našega naroda, je smatral škof Jeglič za potrebno, da vpraša — izvrševalni odbor klerikalne stranke. Vedel je dobro, kakšen odgovor bo dobil...

In tako je «Slovenec» hladno in prezirljivo objavil vest, da je katoliška cerkev za kralja Petra že vse storila, kar je zanj bilo mogoče storiti in da se svečane zadušnice ne bodo vršile! Počastitev spomina našega pokojnega kralja je «Slovenec» proglasil za interno zadevo pravoslavne cerkve! Škof Jeglič sicer nosi v srebrni zvezdi svojega visokega reda pravoslavnega svetnika na svojih prsih, toda molitev v cerkvi za slučajno pravoslavnega kralja svojega naroda, se mu zdi prepovedano opravilo za — krivoverca.

Škof je svoje stališče utemeljil s sklepom jugoslovanskega katoliškega episkopata. Pokazalo se je, da se je pred vso javnostjo zlagal. Kajti ako bi bili jugoslovanski škofi res klenili, da ne morejo opraviti ob 40dnevnicu zadušnih molitev za pokojnega kralja, ne bi bil mogel eden izmed prvih med njimi, katoliški djakovski škof Akšamović odrediti, da se v vseh

cerkvah njegove škofije vršijo spominske svečanosti in ne bi bil drugi slovenski katoliški škof dr. Napotnik v soboto sam z največjim pompom v svoji mariborski katedrali celebrirati rekviem za kralja Petra.

Ali je mogoče, da katoliška cerkev v Ljubljani ne more, kar dela v Osijeku, Mariboru in drugod? Ali ni sramotno, da se ljubljanski škof upa javno razglasiti kot interno zadevo pravoslavne cerkve spominsko slavnost za kraljem vsega našega naroda, ki jo z največjo slovesnostjo opravi v svojih škofijah njegova enakopravna «apostolska brata», katoliška škofa Napotnik in Akšamović?

Ni šlo za katoliške pomisleke, temveč šlo je za demonstracijo klerikalnega sovraštva proti državi in naši narodni dinastiji! Ljubljana je to dobro čutila. Zato so v soboto tisoči hiteli na trg Tabor, da se tam udeležijo pravoslavnega parastosa in zvečer je nacionalna omladina dala duška narodnemu ogorčenju proti nezaslišanemu dejanju voditeljev našega klerikalizma.

Pod Avstrijo bi škof Jeglič s svojimi pomagači sedel že v pržonu, če bi se bil obotavljal v svoji katedrali proslavljati spomin turškega sultana, v Jugoslaviji, ki je po obrekovanju klerikalcev in njihovih zaveznikov, država nesvobode, bo isti škof s svojimi duhovščino zahteval jutri še privilegije in po vsem svetu bodo klerikalci trobili o zatiranju svete cerkve, če bi vlada gospoda Jegliča pozvala na odgovor.

V Prekmurju so prošli teden aretirali ljudi, ki so zapeljevali naše kmete k protidržavnim demonstracijam, v Ljubljani pa se bahato šopirijo prireditelji ene naj-sramotnejših protidržavnih demonstracij in zahtevajo od Jugoslavije še — priznanje!

Quousque tandem?!

OSEBNI PROMET V TUZEMSTVU PROST.

Beograd, 25. septembra. Minister za notranja dela je izdal naredbo o ukinitvi potnih legitimacij v notranjem prometu.

NI MORATORIJA.

Beograd, 25. septembra. Ministrstvo trgovine in industrije objavlja: Nekateri listi so objavili vesti, da se v odredbah zoper padanje naše valute nahaja tudi moratorij za dolgove naših trgovcev v inozemstvu. Spričo teh vesti stornirajo nekatere inozemske tvrdke naročila v Jugoslaviji. Ker so te vesti netočne, se uradno objavlja, da ni sprejet nikak moratorij niti v pravilniku za trgovino z devizami in valutami niti v kaki drugi odredbi.

AVSTRIJSKA PREDVOJNA POSOJILA.

Beograd, 25. septembra. Minister za finance je s sklepom od 19. t. m., št. 11.969 odredil, da se državljanom, ki v določenem času niso predložili svojih obveznic predvojne posojila bivše avstro-ogrske monarhije v popis in žigosanje, dovoljuje, da lahko to store naknadno do 15. oktobra t. l. Ta rok se ne bo v nobenem slučaju podaljšal in se prošnje od tega časa dalje ne bodo jemale v poštev. Obveznice s prošnjo je pošiljati generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu.

POGAJANJA ZA BURGENLAND.

Dunaj, 25. septembra. (Izv.) Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, se vrši jutri v ponedeljek v Brnu sestanek med češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem in ogrskim zunanjim ministrom Banfyjem. Vsled tega se je odgodil za torek določeni sestanek med avstrijskim državnim kancelerjem Schoberjem in dr. Benešem na konec tega tedna.

Dunaj, 25. septembra. (Izv.) Današnji dan je potekel na avstrijsko-ogrskem mejnem ozemlju popolnoma mirno. Ni došlo do nikakih spopadov.

KATOLIŠKI SHOD V ZAGORJU.

Zagorje ob Savi, 25. septembra. Danes se je vršil v Zagorju katoliški shod, katerega se je udeležilo 30 Orlov, ljubljanski škof Jeglič in več sto žensk. Shod je bil navadna klerikalna mešanica vere in politike.

ZMAGA NAPREDNE LISTE V CENILNO KOMISIJO.

Včeraj v nedeljo so se vršile v Sloveniji volitve v cenilne komisije. V Ljubljani je zmagala z 209 glasovi napredna lista, katere nositelj je bil g. I. Jelačin star. Vsled vpisa kandidata Zakotnika, ki biva v Zgornji Šiški, pa ima svoje skladišče tudi v Ljubljani, je volilna komisija proglasila za izvoljene le prvih pet kandidatov, medtem ko je šesto mesto oddala nositelju klerikalne liste I. Ogrinu, akoravno je klerikalna lista dobila le 138 glasov.

Državno posojilo — najbolje obrestovanje!

Noben način varčevanja ni tako dobičkanosen kot vlaganje razpoložljivega kapitala v obveznice državnega posojila. Nobena banka ne more dati niti danes niti v bodoče večjih obresti od vlog od 7% državnega posojila. Celo življensko zavarovanje ne more prinesiti toliko koristi, ker medtem, ko se znesek, vložen v državno posojilo v desetih letih podvoji, v štiridesetih letih pa pošestori, se mora pri življenskem zavarovanju skoraj ravno toliko vplačati kolikor ono iznaša.

Po računu obresti na obresti prinese znesek 10.000 dinarjev, vpisan danes v obveznice investicijskega posojila in ako se ga pusti ležati v posojilu do 15. septembra 1931., točno na samih obrestih 10.272 dinarjev in 50 par, glavica naraste torej od 10.000 na 20.272 dinarjev in 50 par.

Ako vlagatelj po desetih letih svojih obveznic ne vnovči, temveč jih pusti dalje ležati še 10 let, naraste njegova glavica do leta 1941 na 42.000 dinarjev.

Starši in skrbniki! Ali ni bodočnost vaših otrok najbolje zavarovana in obrestovana, ako podpišete državno posojilo?

Vlagatelji in varčevalci! Ali niso vaši prihranki najbolje obrestovani, ako podpišete državno posojilo?

Nedeljsko pismo.

Ljubljana, 25. septembra.

Gospod urednik! Zopet sem nekaj hud na Vas. Moram Vas vsled tega javno grajati. Vi pišete o vsem mogočem, samo o ljubljanski univerzi nič pohvalnega ne poveste. In vendar je to dolžnost vsakega slovenskega lista, da dela reklamo za jugoslovanski Heidelberg.

Jugoslavija pričakuje krepkih impulzov iz ljubljanske univerze. Ti impulzi so že tu in vendar jih ne videti svet, da uvrsti naše vseučilišče med prve. Tri akti so pa vendar takega značaja, da bi jih nihče ne smel pozabiti, ko piše o kulturni historiji naše države. V mislih imam najprej znano izjavo takozv. «kulturnih delavcev», ki se je z znanstveno globino in neodoljivo silo umešala v dnevno politično borbo. Samo kratkovideži mislijo, da ni dolžnost univerzitetnega profesorja, da posega v dnevno politiko. Take izjave so koristne za ugled univerze. Ni nobenega dvoma, da bodo Srbi in Hrvati rajše glasovali, da se v Beogradu in Zagrebu nobenega novega instituta več ne zgradi, samo da se bo moglo s tem denarjem graditi v Ljubljani novih torišč za te «kulturne delavce». Druga nič manj pomembna izjava je padla proti dr. Vošnjaku in zbudila celo aplavz klerikalizma, kar se redkokdaj pripeti univerzam. Zdaj pa je prva

moč univerze stopila na politično plan: Univ. prof. (prej pojde kamela skozi butico igle nego da podpiše tak gospod samo kot «dr.» ali «prof.») dr. A. Šerko je napisal znanstven članek v glasilo javne morale, t. j. v — «Slovenca», v kojem zatrjuje globoko svoje prepričanje, da je g. Pesek nedolžen in napada vlado in demokrate zaradi njega. Mišljenje psihiatra, vpisano nedvomno v stanju gorečega znanstvenega navdušenja, je dragocen donos znanstvenim uspehom ljubljanske univerze, ki ji ugled gotovo še bolj poraste zaradi te temeljite študije. Zopet zlat list v knjigi naše mlade «Almae matris». Slovenci se vedno v nič dajete in svojo luč stavljate pod polovnjak. Tu vidite, naša «Alma mater» prevzema tudi dnevno politiko, skuša vplivati na izid sodnih razprav in uliva znanstvene metode v strankarstvo. Le tako naprej, vrli naši pionirji znanosti, simpatije vsega naroda si pridobivate le s takim delom!

Izvedel sem tudi da so nekateri profesorji medicinske fakultete zasnovali anti-alkoholni krožek. Predsednik je univerz. prof. Plečnik, podpredsednik univ. prof. dr. Šerko, tajnik pa je univ. tajnik dr. Šmalc. Ni prav, g. urednik, da take stvari zamočujete. Če se rudarji v Trbovljah napijejo do nezvesti, ste polni grajajočih člankov, ko pa izhaja civilizatorna pobuda z najvišjega vrha znanosti, Vi molčite.

Sploh se zdi, da greste s svojim Jugoslovenstvom predač. Ze opetovano sem Vas zalotil na sistematičnem iztrebljevanju slovensčine. Če pišete o ministru za gozde in rudnike, Vi rabite dosledno izraz «minister za šume in rudnike». Zakaj zatirate naš lepi stari gozd? Zakaj ne bi Srbi in Hrvati pustili svojega izraza in prevzeli naš gozd, če že hočejo imeti z nami več skupnosti? Mesto uradnik, pišete dostikrat činovnik! Zadnjič sem v enem samem «Jutru» zasledil 20 takih besed: Skupščina (zakaj ne državni zbor), svedok (zakaj ne prič?), granica (ko je vendar meja tako stara beseda), redov (mesto prostak), izlečiti, poverenje, novčnica, prečistiti, žigosati, otvoriti, istina (mesto naše lepe resnice), zahvalnost, zakletva, ukiniti, seljak, duhan, kleveta, boja itd. Jaz sem tega mnenja, da moramo svojo posebnost gojiti na vso moč, kjer se najde kakšna izvorna beseda, uvedimo jo v vsako rabo. Bodo vsaj Hrvatje vedeli, da smo mi nekaj drugega kakor oni. Če bomo nadaljevali po «Jutrovi» poti, se zna res zgoditi, da bodo Srbi na prvi mah razumeli vsako našo besedo, mi pa nje. Kam bi šla naša individualnost, naša umetnost, naše pesništvo? Ne, ne, to se ne sme zgoditi!

Končno moram nastopiti proti temu, da se zatira Slovence s tem, da se jim pleni časopise in ljudi zatira. Sicer že nisem videl dolgo nobenega časopisa z

belo liso in ne vem za nobenega klerikalca ali narodna socialca, da je zaprt iz političnih razlogov, vendar sem mnenja, da treba ta glas širiti doma in v inozemstvu. Ako vsak dan pišejo o policajdemokratih, o strašni cenzurni praksi, o polnih temnicah tako «Slovenec» kakor «Jugoslavija», vesta oba ta lista, da je to laž, ali ta laž je patriotska. Naš kredit v inozemstvu bo zrastle, če tam izvedo, da imamo enegično vlado in dosti policije. To kar Vi imenujete obrekovalno kampanjo NSS in SLS, to je v resnici najboljši dokaz udanosti teh strank, ki jemljeta nase odij laži, samo da nas predstavljajo inozemstvu kot močno in urejeno državo. V Ljubljani vse polno ljudi govori o policajdemokratih, ko jih pa vprašaš, kdo je zaprt, ovađen ali zaplenjen, ne vedo nič povedati. Vendar se vest širi in nazadnje jo verjamejo celo oni sami, ki jo trosijo. Vidite, tako se mora delati. Posojilo, ki ga iščemo v inozemstvu, bo zaradi tega cenejše. Glejte, Rusija, dokler je bila policijska država, je imela kredit, zdaj ga nima pa pravijo, da tam vlada proletarijat.

Zato pa: če Vam je kaj do te države, pristopite patriotičnoobrekovaški družbi klerikalcev-avtonomašev in drugih mal-kontentov in proglašajte z njimi vred vsakega tatu in zločincega sploh za žrtev — policajdemokracije. To Vam svetuje Dr. Nož.

Z ozirom na visoke tiskarske cene pri nedeljskem nočnem delu smo primorani zvišati ceno posameznim izvidom „Pondeljka“ na 50 par.

Naročnina ostane nespremenjena: celoletno 12 din., polletno 6. din. in četrtletno 3 din.

Uprava „Pondeljka“.

Protičeva akcija.

S to «akcijo» bi se mi najraje sploh ne pečali, ker je od njenega začetka nismo smatrali za nevarnost, ki bi resno ogrožala današnje stanje. Ampak naši klerikalci in narodni socialisti — ti posebno! — hočejo že danes kovati iz te akcije nekaj politični kapital za sebe in svoja separatistična stremjenja in zato se moramo tudi mi ponovno z njo pečati, da natočimo našim čitateljem čistega vina.

Protičevi poskusi sestaviti parlamentarno večino brez demokratov in najbrže celo proti njim, so bili obsojeni na neuspeh že v prvem svojem začetku. Ako bi radikalci hoteli vladati brez demokratov, bi se morali združiti s klerikalci, Radičevci, hrvatskimi zajedničarji, zemljoradniki in muslimani. To bi potem bila večina, nasproti kateri bi ostali demokrati v manjšini.

Kdor količakaj pozna vse naravnost nepremostljive razlike med zgoraj imenovanimi strankami v kardinalnih točkah njihovih programov, je moral priti takoj do prepričanja, da je taka kombinacija nemogoča. Pred vsem so radikalci ravnotako kot demokrati za močno in enotno državo in v tem oziru ne bodo oni nikdar delali kompromisno niti s klerikalnim, še manj z zajedničarskim, najmanj pa z radičevskim stališčem v vprašanju ureditve države.

Te ovire so nepremostljive in kakor koli prav radi verujemo, da je v radikalni stranki še več Protičev, ki bi prav radi vladali brez demokratov, ki je njim enako močna stranka, prevladuje vendar v stranki oziroma na državni interes, ki pri radikalcih, kot strogo narodni, konstruktivni stranki, ni prazna fraza, temveč vsebina. V tem se ravno razlikujejo radikalci od naših nesesarjev, ki iz samega sovraštva do demokratov in iz same vladateljnosti zatajujejo vso svojo preteklost in akomodirajo vse svoje javno delo — klerikalnim interesom.

Da, ko bi bile stranke take, kot je naša narodno-socialna stranka, potem bi imel Protič lahko delo. Skupni program: sovraštvo do demokratov. Cilji skupnega dela: se bodo že našli. Ali stranka s takimi načeli je v Jugoslaviji, hvala Bogu, samo ena, narodno-socialna, ki pa tudi ne pomeni — čisto nič in zato se mora razsoden človek samo smejati «Jugoslavijinemu» člančenju.

Napetost med radikalci in demokrati je umljiva. To sta dve najmočnejši stranki v državi, medsebojno približno enako močni, nobena pa ni sama za sebe tako močna, da bi mogla sama prevzeti vladno v svoje roke. Napetost je tukaj že sama po sebi podana, ampak ravnotako je podana sama po sebi tudi nujnost koalicije obeh teh strank, ki imata vsaj temeljna skupna načela, medtem ko se ravno v teh temeljnih načelnih vprašanjih obe stranki tako razlikujeta od drugih strank, da je koalicija z njimi nemogoča.

S to načelnostjo pri velikih strankah naši godrnjači niso računali in zato so doživeli razočaranje, ki sestoji v tem, da ostane radikalno-demokratska koalicija trdna in da dobimo celo skupni radikalno-demokratski odbor, ki bo to koalicijo vodil in določal smernice za skupno delo, za doseg skupnih ciljev.

«Jugoslaviji» vse to, seveda, ne bo šlo v glavo, ker njen ideal je slovenska koalicija destrukcije, ne pa koalicija konstruktivnih strank, ki podredijo velikim svojim skupnim temeljnim načelom malenkostna strankarska in osebna nasprotstva. To temeljno načelo, ki združuje radikalce in demokrate, je močna in enotna država in uveljavljanja tega načela doprinašata obe stranki žrtve na postranskih strankarskih interesih.

In to je prava državotvorna politika, na kateri se razbijejo vsi napor destruktivnih elementov v državi, ki jim bodo

pač sledili omejeni ljudje, na katere ima fraza vpliv, ne bodo jim pa sledili razumni in trezni ljudje.

Ribniška sramota.

Pod tem naslovom je priobčil večrajšnji «Slovenec» konfuzen članek, ker mu je precizna in jasna izjava g. Plemlja zmešala streno in ga vrgla popolnoma iz tira. Ker ne more izpodbiti jasne njegove izjave, da se pri znani večerji pri notarju Smodeju od strani Klingspora in Weissa sploh ni omenilo dekana Skubica, jo odpravi s tem, da pravi, da gosp. Plemlju ne more biti vse znano. Pač pa so «Slovenec» merodajne izpovedbe dvomljive priče, kakor je gospa Smodejeva, o koje moralnih kvalitetah bi vedela veliko povedati cela ribniška dolina, zlasti pa o njeni resnicoljubnosti. Tako so imenovano osebo iz neke ribniške gostilne, ko je barantala in verižila z raznim blagom, enostavno iztirali in napodili z lažnjivko, pa ni imela toliko poguma, da bi tožila.

Notar Smodej, katerega sedaj meče «Slovenec» naprednjakom, je bil vedno in je pristaš SLS, kar je znano tako v Ribnici, kakor v Velikih Laščah, kjer je preje služboval. In ravno notar Smodej je ena izmed onih oseb, na koje se sklicuje ovadba majorja Weissa na AOK zoper kaplana Škulja, da ve o njem mnogo povedati. To nam jasno pove izjava gosp. Plemlja. Iz tega sledi, da je ravno nepremišljeno, da ne rečemo premišljeno govorjenje notarja Smodeja napram nemškemu častniku, ki so zahajali stalno v njegovo hišo, povzročilo ovadbo zoper Škulja in preiskavo. Da bi bil Škulj med vojno srbofil, to si niti sam ne domišlja, niti mu to «Slovenec» ne verjame, še manj pa širše občinstvo.

O kaki ovadbi zoper Skubica ne vé orožnik Tršar ničesar, kurat Křivy pa le pravi, da se je o Skubicu v častniškem zboru nekaj govorilo, o kaki preiskavi proti njemu pa ne pove in ne vé ničesar. Kljub temu pa si upa «Slovenec» z drznim čelom trdit, da sta obe priči izpovedali o ovadbi in preiskavi zoper Skubica!

Koliko je dati na izpovedbo take priče, kakor ge. Smodejeve, ki stoji pod neposrednim vplivom dekana Skubica, si vsak lahko predstavlja. Ako primerjamo izjavo gosp. Plemlja in pa pričevanje ge. Smodejeve, potem ne more biti nobenega dvoma, da zasluži izpoved gosp. Plemlja polno vero. «Slovenec» skuša omajati to izjavo, češ da ni bila podana pred sodiščem. Prepričani smo, da bo sodišče gosp. Plemlja moralo še enkrat zaslišati, ker bo brez dvoma pri tej izjavi tudi obstal. Iz vsega je razvidno, da dekana Skubicu ni grozila najmanjša nevarnost za življenje, kajti pridiga, kakor pove orožnik Tršar, v kateri je dolžil Sokole, da so povzročili svetovno vojno, ker so se hodili bratit v Beograd s Srbi, mu gotovo ni mogla npriti preiskave pri avstrijskih oblastih, temveč le najvišjo pohvalo in odlikovanje od habsburškega trona, kojega zvest častilec je bil vedno. Poskus, oblatiti ribniške naprednjake in sebi splesti mučeniški jugoslovanski venec, se je dekani Skubicu temeljito ponesrečil, kljub vsem intrigam, katerih se je poslužil v ta namen.

Izjava.

V enem zadnjih «Slovenec» je izšel popolnoma neopravičen napad na izdajatelja «Pondeljka» zaradi pasusa «Faloti okrog «Slovenca» in «Jugoslavije» v našem članku «Kje je resnica?». Oglasili so se namreč gg. kolegi uredniki iz uredništva «Slovenca», da se hočejo pri organizaciji novinarjev pritožiti proti pisavi «Pondeljka», ki da je napadel kolege novinarje.

Če bi bili gg. iz uredništva «Slovenca» prečitali dotični članek z običajno pozor-

nostjo, bi sami videli, da se izraz ne more nanašati na urednike. Falotstvo, ki jih «Slovenec» in «Jugoslavija» namreč uganjata s svojim pisanjem, nikakor ne pripisujemo novinarjem in tega tudi trditi nismo. Ne uredniki, marveč oni faloti okrog «Slovenca» in «Jugoslavije», ki so vzeli preko poštenih politikov vodstvo javnih zadev v svoje umazane roke, oni so in bodo še večkrat predmet naše pozornosti, dokler se naša javnost ne iznebi nemoralne politične gonje, ki so jo oni pričeli. To smo naznačili izrecno z besedo «okrog», ker se uredniki običajno ne zbirajo «okrog» listov, marveč se njihova pripadnost k listu drugače označuje.

V dokaz nemoralnosti te politične gonje navajamo samo laži, napisane v obeh

listih v zadevah Brezigar, Skubic, Natiačen, Pegan, v predrznom tajanju Peskovem, v veliki obrekovalni kampanji, ki sta jo oba zavezniška lista uvedla in ki jo vzdržujeta itd.

Urednike, organizirane v društvu novinarjev, cenimo previsoko, kakor da bi jim bili kedaj hoteli naprtiti soodgovornost za delo falotov okrog «Slovenca» in «Jugoslavije».

Upamo, da se v tej svoji cenzitvi ne motimo, zato prosimo gg. iz «Slovenca», da nam povedo, koga in kaj mislijo v svojem namigavanju o nekemu, ki je bil med vojno «Slovenec» beograjski dopisnik, in ki bi naj bil sedaj pri «Pondeljku».

Izdajatelj «PONDELJKA».

Intrige Karla Habsburškega.

KARL ZAUPA RADIČEVCEM IN RAČUNA NA KLERIKALCE.

Bivši cesar Karol vzdržuje iz svojega švicarskega bivališča v Hertensteinu živahne zveze s političnimi osebami bivše Avstro-Ogrske, od katerih pričakuje, da mu pripomorejo do restavracije njegovega carstva. O svojih ciljih in namenih se izraža Karol napram svojim posetnikom silno gostobesedno. Pred kratkim ga je obiskal v Hertensteinu neki visoki diplomat, kojemu je izjavil, da trdno pričakuje, da se v kratkem vrne javno na Madžarsko. Posebne nade stavlja Karol Habsburg na «nezadovoljnost», ki baže vlada v Jugoslaviji, zlasti na Hrvatskem. Odkrito je povedal, da je od 67 radičevih poslancev, ki so ostavili Beograd (Karol šteje med radičevce tudi gotove druge hrvatske in slovenske separatiste), najmanj 50 zanj. Čeprav je Radić, ki sam aspirira na predsedniško mesto, navdušen republikanec, so njegovi volilci, kakor je Karol prepričan, vendar neomajno zvesti njemu kot svojemu kralju. Med radičevskimi poslanci zastopa monarhistično Habsburžanom naklonjeno smer posebno posl. Maček. Karol upa tudi, da su mu bo še pridružil dr. Korošec, ki je nekoč užival njegovo posebno zaupanje in na katerega računa, da ne bo nikdar pozabil obljub, ki jih je bil dal njemu, drju. Šusteršiču in vodjema frankovske stranke dr. Franku in drju. Horvatu. Ka-

rol je mnenja, da se bo vseh svojih sovražnikov otrešel in našel sporazum z njimi. Za svoja edina neizprosna sovražnika smatra Srbijo in Italijo.

Te iz popolnoma verodostojnega vira prihajajoče vesti bengalično osvetljujejo politiko opozicijskih strank v Jugoslaviji. Naša klerikalna stranka je s temi razkritji težko kompromitirana, da tvori skupno z Radičevci in Frankovci vogelni kamen Karlove restavracijske politike in da celo sedaj vzdržuje tesne vezi s Habsburžani, ki svoje prevratne namene javno oznanjajo.

V luči teh razkritij nam postaja že razumljivejša politika klerikalne stranke, ki stremi za tem, unetno netiti in vzdrževati nezadovoljnost v Jugoslaviji in s tem vzbujati med ljudstvom skomine po «dobrih starih časih» avstrijskega režima. Nobene središče ni klerikalnem proslavo, da bi se ga pri tem svojem stremljenju ne posluževali. Odtod jasno protidržavno pisanje vseh klerikalnih glasil od «Slovenca» in «Straže» do «Domoljuba» in «Novoga časa», odtod protidržavno hujskanje klerikalnih politikov na javnih shodih in še bolj po tajnih farovških konventiklih! Nada na habsburško restavracijo jim diktira njihovo defetistično demagoško politiko. To izhaja iz izjav ekscesarja z vso jasnostjo.

Zapiski.

«Novi Čas» v zadregi. Kadarkoli je kaka patriotična jugoslovanska prireditelj, pride «Novi Čas» v zadregu, ker poročati se mu ne ljubi o prireditvi, popolnoma ignorirati je pa tudi ne more. Povodom zaprisege rezervnih oficirjev se je izvelele iz zadrege na ta način, da se je pečal s prisego našega urednika, ki je brez konfesije, češ, da ni vedel, kje in kako bi prisegel. Le brez skrbi naj bo «Novi Čas» zaradi tega, ker že dolgo nismo več v Avstriji, kjer se je moralo prisegati tako, kakor so višji hoteli in zapovedali.

Antantina igra na Madžarskem. Zanimivo je zasledovati postopanje antante z Madžarsko. Tako z rokavicami prijemljejo antantini diplomati madžarske grofe, da teh gotovo čisto nič ne boli to «prijetanje». Madžari še vedno gospodarijo v Burgenlandu, mobilizirajo vojske in delajo sploh ono, kar se jim hoče in radovedni smo res, kako bo vsa zadeva končala. Vsekakor, mi moramo biti skrajno previdni, ker igra antante je preveč sumljiva in ne zasluži našega zaupanja. Največja reva pri vsem tem je pa pravzaprav Avstrija, ki si sama ne more pomagati, antanta jo pa samo — tolaži, češ, boš že dobila Burgenland, za to smo mi tukaj.

Med vrstami.

«Novi Čas» piše tudi za državno posojilo in sicer na ta način, da priobčuje članke sindikata denarnih zavodov kar v srbohrvaščini in z izrecno pripombo, da prihajajo članki od tega sindikata, češ, to ni naše.

O, saj se razumemo, jezuiti!

Klerikalni listi trobentajo že par dni, da so za časa vojne ribniški demokrati denuncirali nekega šusteršičjanskega duhovnika — zaradi srbofilstva in da so to storili v sporazumu z demokratsko stranko.

Glasilo stranke, katere tajništvo je bilo za časa vojne denuncijantska centrala (znana okrožnica) bi boljše storila, ko bi o denuncijanstvu molčala.

Sicer pa: kdo bo šusteršičjanca dolžil — srbofilstva? To je prispevek za humorističen list.

Marijine device.

Pogledi versko-blazni srepri, iz njih omrežen duh žari; umetno vzgojen fanatizem iz njih po žrtvah kar besni.

Po shodih črnih sprednja straža, povsod z nastopi hrupnimi... Njih rezgetanje sračje rezko neznosen v tebi gnus budi.

In vendar rev'ce so uboge, saj farške žrtve so samo; v hijene — rev'ce nerazsodne zdresirali s strahovi so.

Tako dresirajo že mladež, da trup se v dušo bolj zaje. «Katoliška» pri nas morala pod psa je prišla davno že.

Razno.

— Poročilo o ptujskem procesu. Naše čitatelje prosimo odpuščanja, ker priobčujemo poročilo o ptujskem procesu dosti detaljno. Naši čitatelji naj nam verujejo, da nam je to silno neprijetno in storimo to samo zato, ker smo v to naravnost prisiljeni po drznih farbarijah, s katerimi je zadnje čase «Jugoslavija» vodila občinstvo za nos, tako, da so ji končno verjeli mnogi, ki sicer niso njeni pristaši. Pesek je sam povzročil, da pride vsaj del resnice na dan, ker cele resnice noben dostojni list ne more priobčiti. Upamo, da bo sedaj konec in da nam ne bo treba več pisati o tem!

**7 % državno investicijsko posojilo se porabi za
zboljšanje prometa!
Podpisujte ga, ker je to v lastno korist vsakega posameznika!**

— Volitev ljubljanskega župana se vrši dne 28. septembra ob 5. uri popoldne, ker sedaj so dobili vsi občinski svetniki povabilo pravočasno.

— Iskupil jo je! Predsinočnjim so bile v Ljubljani živahne demonstracije zaradi vedenja ljubljanskega škofa povodom štiridesetdnevne smrti kralja Osvoboditelja. Te demonstracije je gledal tudi prošli «kulturni delavec» Erjavec, ki ni mogel zatajiti svojega klerikalnega mišljenja in je izzival demonstrante z različnimi neslanimi medklci. Dobil je primeren odgovor in je — umolknil.

— Iz Srbije so se vrnili naši kmetje, ki so posetili razne kraje in bili povsod sprejeti z ono prisrčnostjo, ki je lastna našemu narodu v Šumadiji. Naši kmetje so dobili na svojem potovanju najlepše vtise in s tem obiskom naših kmetov šumadinskim kmetom se je veliko storilo za medsebojno spoznavanje in zblizanje. Zeleti bi bilo, da tudi k nam pridejo šumadinski kmetje, ker ko se ljud-

stvo samo medsebojno seznani, bo konec vseh predsodkov in konec separatizma.

**POLNOGUMIJASTI
OBROČI ZA TOVORNE
AVTOMOBILE
PNEVMATIKA ZA KO-
LESA IM AVTOMOBILE
KOLESA
AVTOMOBILI
NAJCENEJE**

**J. GOREC
LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA C. 14**

Oblastveni koncesijonirani informačni zavod

**Drago Beseljak, Ljubljana,
Čankarjevo nabrežje št. 5**

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno, cene zmerne.

**Največja zaloga klavirjev in planinov
v Ljubljani**

Tvrška J. Doleno, Ljubljana, Hlberjeva ulica 5, priporoča v nakup najboljše instrumente prvovrstnih tovarov po solidnih in zmernih cenah.

Nudim brezobvezno

Ciril - Metodove vžigalice

Cena povsem konkurenčna. Pri nakupu vžigalic zahtevajte moj cenik.

J. Perdan, Ljubljana.

„JADRAN“ d. z. o. z. LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 9

priporoča:

kolonijalno in špecerijsko
blago ter žitne pridelke.

Točna in solidna postrežba.

Trgovina

O. Bernatovič

Mestni trg 5-6

Največja izbira najnovejših,
najfinejših in najcenejših

**oblek za gospode,
dame in otroke.**

V zalogi tudi moški
klobuki in kožuhovina.

Reklamna ponudba!

Samo 20 dni veljavna!

Ker hočem opustiti svojo zalogo ur, pošiljam v roku 20 dni vsakomur, ki pošlje ta iz časnika izrezani oglas, krasno remontoirko (za gospode), izborno opremljeno, 30 ur idočo, s triletno pismono garancijo, za reklamno ceno 40 namesto 85 dinarjev franko proti prejšnji vposlatvi dotičnega zneska v priporočenem pismu. Ura se dopošlje takoj priporočeno. Po povzetju se pošlje le proti ari 10 dinarjev.

Skladišče ur ADOLF MITH, Zagreb, Samostanska ulica št. 4.

Ministrstvo financ kralj. Srbov, Hrvatov in Slovencev.

7% državno investicijsko posojilo l. 1921. v iznosu Din. 500,000.000.

Poziv na vpis.

Minister financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na temelju Uredbe z dne 27./VI. 1921 Dšt. 7941 v zakonjene s členom 130 Ustava pozivlje na vpis

7% državnega investicijskega posojila v nominalnem znesku Din. 500,000.000.

To posojilo je investicijsko ter se bo porabilo izključno v svrhu splošnega dobra kakor: popravilo, izvršitev in razširjenje železniškega prometa, stavbo novih in dovršenje započetih železniških prog, napravo in popravila пристanišč, cest, potov itd.

Nominalni iznos posojila je Din. 500,000.000 izdan al pari v kosih po Din. 100, 500, 1000, 5000 in 10.000 v 50.000 serijah po 100 števil, obresti so 7% na leto ter se izplačujejo dekurzivno brez vsakega odbitka v polletnih kuponih in to 15. marca in 15. septembra vsakega leta pri vseh javnih blagajnicah in za to pooblaščenih denarnih zavodih brez odbitka kakršnega koli davka, kolka in takse.

Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10 let se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna mera znižati. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let konvertira, mora se imejteljem obveznic ponuditi izplačilo v nominalnem iznosu.

Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amortizacija počenja 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto pri Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanjem ali odkupom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obveznici natisnjen. Posojilo je zavarovano s hipoteko, a potrebna vsota za anuitet (obresti in amortizacijo) stavila se bo vsako leto v budget (državni proračun), za pokritje pa bodo služili pred vsem dohodki dotičnega investicijskega objekta.

Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane obveznice 30 let po žrebanju.

Posojilo bo kotirano na vseh domačih borzah.

Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim državnim obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se polagati kakor kavcije, upotrebljavati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in privatnih podvzetjih.

Obveznice se morejo lombardirati pri Narodni banki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter njenih podružnicah po zakonskih propisih.

Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih, sreskih in občinskih) kakor tudi vseh taks in pristojb v kraljevini.

Vpis se bo vršil od 1. do 30. septembra 1921.

pri vseh denarnih zavodih kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pod zgoraj navedenimi pogoji (za vsakih 100 Din. obveznice Din. 100 v gotovini). Za kontrolo porabe tega posojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor.

Ko bo celo posojilo porabljeno, podal bo minister financ Narodni skupščini kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev poročilo o skupni porabi istega.

Beograd, meseca julija 1921.

Minister financ: **Dr. Kosta Kumanudi** s. r.